

Handläggare: Margareta Jonsson
Region Innerstad
Park- och gatubyrån
Tel: 0850826342
margareta.jonsson@gfk.stockholm.se

2004-10-13

Dnr 04-680-3075:1

Till
Gatu- och fastighetsnämnden

**Bättre organisation för parkerna i Stockholms stad. Motion nr
2004:46 av Sten Nordin (m)**

FÖRSLAG TILL BESLUT

1. Gatu- och fastighetsnämnden överlämnar och åberopar detta utlåtande som svar på motionen.

Olle Zetterberg

Göran Gahm

SAMMANFATTNING

I en motion från Sten Nordin (m) föreslås en *bättre organisation för parkerna med ett centralt ansvar och en sammanhållen strategi*. Många av stadens parker är idag slitna och ger ett ovärdat intryck. Kontoret instämmer med motionären att användandet av parkerna ökat markant det senaste årtiondet och att stadsdelarna, som har ansvar för drift och underhåll ofta inte har tillräckligt med ekonomiska resurser. Gatu- och fastighetskontoret ansvarar för investeringar och förändringar av parkmarken och för stadens träd råder ett delat ansvar.

Vid en decentralisering av parkinvesteringarna som tidigare utredningar visat kommer det bli svårt att fördela resurserna på ett optimalt sätt.

En centraliserad parkorganisation kan få följande konsekvenser :

- De ekonomiska resurserna under hela livscykeln kan optimeras genom att arbetsprocessen med planering, programskrivning, projektering, byggande, förvaltning och skötsel kan hållas samman.

- Affärsmässigheten och kostnadsuppföljningen kan bli bättre om upphandlingar av drift och underhåll kan samordnas och genomföras av en samlad större kompetens.
- En resurs för samordning och kompetensutveckling av drift och underhållsfrågor kan byggas upp.
- Flexibiliteten kan öka och det blir möjligt att kraftsamla över stadsdelsgränserna.
- Större tydlighet för allmänheten genom att den oklara ansvarsfördelningen i parkfrågor mellan kontoret och stadsdelsförvaltningarna kan elimineras.

Det kan dock finnas andra lösningar som bättre bedöms kunna öka närheten till medborgarna.

UTLÅTANDE

Bakgrund

En motion från Sten Nordin (m) om *bättre organisation för parkerna i Stockholms stad*, har remitterats till gatu- och fastighetsnämnden för yttrande. I motionen framhålls att ett problem i dagens parkorganisation är att stadsdelarna ofta inte har tillräckligt med ekonomiska resurser för att sköta och utveckla parkerna. Användandet av parkerna har ökat enormt det senaste årtiondet. Dessutom finns den största delen av kompetensen i parkfrågor samlad på gatu- och fastighetskontoret. Sten Nordin anser att det behövs en samlad kompetens när det gäller stadens parker och att en centralisering av parkskötseln skulle kunna ge ekonomiska vinster. Han föreslår att kommunfullmäktige beslutar att uppdra åt kommunstyrelsen att lägga fram ett förslag på ett centralt ansvar och en sammanhållen strategi för Stockholms parker och parkskötsel.

Gatu- och fastighetsnämnden beslöt den 17 augusti 2004 att överlämna kontorets tjänsteutlåtande betr. "Organisationsöversyn av gatu- och fastighetskontoret" utan eget ställningstagande. I detta utlåtande behandlades även ansvaret för parkfrågorna.

Analys

Lägesbeskrivning

Idag är många av stadens parker slitna och ger ett ovårdat intryck. Murar och trappor vittrar sönder och många av våra dammar har fått läggas igen eller står oanvända utan vatten. Sommarblommor som borde vara till lyst för stockholmare och besökare finns nu endast som mindre fragment. Ett stort antal av våra stadsträd är i mycket dålig kondition och måste inom en snar framtid bytas ut.

Parkerna används idag på ett annat och mer intensivt sätt än tidigare. Kommersiella evenemang har t ex blivit vanligare och slitaget i parkerna har ökat, varför anläggningarna måste utformas på ett slitagetåligt och

driftsnålt sätt samtidigt som de bör ha stort rekreativvärde och rik biologisk mångfald. Idag förändras och likformas en stor del av stadens park genom igenväxning p g a bristande kontinuerlig skötsel. Som en följd därav minskar den biologiska mångfalden. Skötseln har fått stå tillbaka för andra prioriterade verksamheter.

Stadsdelsförvaltningarna, som idag har ansvaret för drift och underhåll av stadens parkmark har mycket varierande resurser. Skötsel- och underhållskunnandet har dessutom en ojämn kvalitet mellan olika stadsdelar och kan leda till oklara prioriteringar, förhastade och felaktiga åtgärder. Om Stockholm ska kunna upprätthålla sin attraktionskraft för boende och turister är skötseln av parkerna en uppgift som ej bör lågprioriteras.

Att många träd är i dålig kondition beror delvis på bristande skötsel och/eller under tidigare år felaktiga beskärningar, men även på bristande hänsyn till träden vid utformning av tekniska anläggningar i gatumiljön. Idag har kontoret och stadsdelsförvaltningarna ett *delat ansvar för träden*.

På grund av eftersatt underhåll och större användning av parkerna ökar investeringsbehovet i snabb takt, och under de senaste åren har också många parker/friytor rustats upp, samtidigt som vi skjuter ett stort underhållsberg framför oss.

Kompetenser på gatu- och fastighetskontoret

På gatu- och fastighetskontoret, som ansvarar för investeringar och förändring/utveckling av parkmarken finns idag en samlad kompetens (landskapsarkitekter, ekologer, trädexpertis m fl specialister).

I exploateringsprocessen ingår planering för park- och friytor samt landskapsanalyser och miljökonsekvensbeskrivningar. Särskilt viktigt är att bevaka att parkmiljön blir tillgänglig för alla och att barnens miljö (FN:s barnkonvention) utformas på ett tillfredsställande sätt.

Inom ramen för översiktlig parkplanering arbetar kontoret med utveckling av stadens grönstuktur, ekologiska utredningar, initierar medborgarenkäter, och gör skötselplaner för naturreservatsbildning. Nyligen har Stockholms parkprogram tagits fram.

Samarbete med stadsdelsförvaltningarna – samråd med allmänheten

Kontoret har lagt ner ett omfattande arbete på att anpassa kontorets organisation och samarbetsrutiner till stadsdelsnämndsreformen. Samarbetet med stadsdelsförvaltningarna vid planering och genomförande av projekt och i samband med upprättande av treårsprogram och verksamhetsplaner är numera välutvecklat. Kontoret har även utvecklat omfattande rutiner och garantier kring medborgar- och brukardialoger. I samband med alla större park- och gatuinvesteringar och upprättande av lokala park- och trafikplaner arrangerar kontoret samrådsmöten i stadsdelen i samarbete med stadsdelsförvaltningen.

Decentralisering av parkinvesteringarna

Om parkinvesteringarna förs ut på 18 stadsdelsförvaltningar (som föreslås i SPO-utredningen och i Bohlin & Strömbergs organisationsöversyn av gatu-

och fastighetskontoret) kommer det bli svårigheter att fördela resurserna på ett optimalt sätt och att driva en kostnadseffektiv verksamhet. Dessutom kommer resurserna inte att räcka för utveckling av parkerna utan endast till reinvesteringar i slitna parkmiljöer. Nya värdetäta parker kommer inte att kunna gestaltas.

En fördel att behålla parkinvesteringarna centralt är att parkfrågorna är intimt integrerade både med trafik- och exploateringsfrågorna.

Konsekvenser av ett centralt ansvar för Stockholms parker

- ? Om arbetsprocessen med planering, programskrivning, projektering, byggande, förvaltning och skötsel hålls samman kan de ekonomiska resurserna optimeras under hela livscykeln och sambandet mellan investeringarnas utformning och kommande driftkostnader kommer att bli tydligare. Samtidigt kommer investeringsbehovet i befintliga parker att minska på sikt.
- ? Upphandlingar av drift och underhåll kan samordnas för att bredda marknaden, planeras bättre i tiden och genomföras med större kompetens. Upphandlingarna kan bli mer affärsmässiga och få bättre kostnadsuppföljning. Dessutom kommer det bli möjligt att göra upphandlingar för specialområden som t ex för vattenanläggningar/blomsterrabatter. Möjligheterna att styra entreprenörerna kommer att underlättas.
- ? En resurs för samordning och kompetensutveckling när det gäller drift och underhållsfrågor kan byggas upp och det kommer att bli lättare att samnyttja specialister t ex på upphandling, konstruktioner, ekologi mm. Dagens problem ute i stadsdelarna med ensamarbete och bristande kompetensutveckling kan reduceras.
- ? Flexibiliteten kan öka och det blir lättare att kraftsamla över stadsdelsgränserna. Det blir möjligt att få ett för hela staden gemensamt synsätt när det gäller förhållningssätt, policy och övergripande syn. Som ett resultat kommer vi att få vackrare och mer välskötta parker, som blir mer attraktiva för medborgarna.
- ? Idag har allmänheten svårt att förstå gränssnittet mellan gatu- och fastighetskontoret och stadsdelsförvaltningarna. Genom väl utvecklade samarbetsrutiner med stadsdelsnämnderna vid planering och genomförande av projekt upprätthålls det lokala inflytandet.

Kontorets förslag/synpunkter

Kontoret har i samband med remissvaret om gatu- och fastighetskontorets organisation framhållit att rationella skäl talar för att ett centralt och sammanhållet ansvar för parkfrågorna synes mest effektivt. Det kan dock finnas motiv för andra lösningar, som bättre bedöms kunna öka närheten till medborgarna och den lokala demokratin.

SLUT